2026-11-11
Dnr: P2-06/2627

Remissvar: Förslag till ändringar i CSN:s föreskrifter och allmänna råd om beviljning av studiemedel

Centrala studiestödsnämndens dnr: ADM/2026:565

Sveriges förenade studentkårer (SFS) inkommer här med sina synpunkter på remissen av förslag om vissa ändringar i Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ett sextiotal medlemskårer som tillsammans representerar ungefär 400 000 studenter och doktorander.

SFS synpunkter

2.1 Heltidsstudier vid utlandsstudier

SFS är positiva till förslaget om ändring i bedömningen av heltidsstudier vid utlandsstudier. Detta under förutsättning att förslaget får avsedd effekt och underlättar för studenter, samt att övergångsreglerna säkerställer att studenter inte påverkas negativt av ändringen.

CSN bedömer att ändringen i de allra flesta fall kommer att innebära att studier som idag bedöms utgöra heltidsstudier, även fortsättningsvis kommer att göra det. Men myndigheten lyfter även att det kan bli så att vissa utbildningar, som idag bedöms som heltidsstudier, inte kommer att göra det enligt det nya regelverket. För studenter som läser dessa utbildningar kan ändringen således få negativa konsekvenser. CSN ställer upp ett antal övergångsbestämmelser för att motverka att studenter hamnar i kläm under övergångsperioden, vilket SFS anser är mycket positivt. Dock ser SFS en risk för att dessa övergångsbestämmelser inte är tillräckliga.

SFS ser behov av generösare övergångsregler för att säkerställa att studenter inte drabbas negativt av förändringen. Detta gäller inte minst studenter som idag läser en utbytestermin och planerar att läsa en till under vårterminen 2027. De har flyttat utomlands och anpassat hela sitt liv och sin studieplan efter nuvarande regelverk. Dessa studenter riskerar att inte beviljas studiemedel på heltid för kommande termin, om de inte hunnit ansöka om studiemedel före den

1 januari 2027.[1] Men det gäller även studenter som ska läsa en första utbytestermin under våren 2027, men inte hunnit ansöka om studiemedel innan den 1 januari 2027.

SFS anser att en student, som har blivit antagen till utbytesstudier under våren 2027, bör kunna beviljas studiemedel för denna termin enligt nuvarande regelverk. Det är av högsta vikt att studiemedelssystemet är förutsebart och att studenter kan planera sina framtida studier på ett informerat sätt. Ändringar i regelverket får inte ske plötsligt, utan måste föregås av tydlig information och tid för omställning. SFS anser därför att den äldre lydelsen ska gälla även för vårterminen 2027.

Ett annat alternativ är att förlänga tidsfristen. Enligt förslaget så ska de nuvarande reglerna gälla för studenter som före den 1 januari 2027 har lämnat in en ansökan om studiemedel för studier efter ikraftträdandet. SFS ser en risk för att studenter inte kommer hinna lämna in sin ansökan i tid. Många studenter kommer inte känna till regeländringen och vikten av att de lämnar in sin ansökan i tid. SFS anser därför att CSN:s förslag på tidshorisont för övergångsreglerna är för snäv och bör förlängas. SFS anser även att CSN bör ha riktade informationsinsatser till studenter gällande denna ändring. Det är inte tillräckligt att endast uppdatera information på CSN:s webbplats och befintligt informationsmaterial.

Ett tredje alternativ är att CSN beviljar någon annan form av dispens för studenter som påverkats negativt av ändringen under övergångsperioden.

2.2 Bestämmelser om beräkning av studietid och studietakt vid studier vid en svensk högskola

SFS avstyrker förslaget om att ändra skrivningen om beräkning av studietid och studietakt vid svensk högskola. Vi avstyrker förslaget eftersom förändringen innebär en försämring för studenter enligt föreskriften, om än tillämpningen förblir densamma.

En student som exempelvis läser en kurs på 15 högskolepoäng under 11,5 veckor skulle enligt nuvarande formulering i föreskriften beviljas studiemedel på heltid. Men enligt det nya förslaget skulle studenten inte beviljas det, eftersom endast ett av kriterierna behöver vara uppfyllt.

SFS anser att det är viktigt att CSN:s tillämpning följer föreskriftens lydelser, och att det är positivt med en harmonisering. Dock skulle SFS vilja se en motivering till varför CSN vill ändra lydelsen i föreskriften, i stället för att behålla lydelsen och anpassa tillämpningen. SFS anser att ändringen inte enbart är

[1] Vissa skrivningar i konsekvensutredningen kan tolkas som att ansökan om studiemedel ska ha *beviljats* före den 1 januari 2027, detta anser vi är ett alldeles för hårt ställt krav, inte minst eftersom handläggningstiderna kan vara långa och försena processen. SFS har dock tolkat förslaget som att ansökan ska ha *inkommit* före den 1 januari 2027, vilket vi anser är betydligt bättre.

redaktionell, såsom den beskrivs i konsekvensutredningen, och därför behöver motiveras.

SFS förordar att CSN behåller lydelsen och anpassar tillämpningen, för att därigenom åstadkomma en harmonisering. SFS verkar för studenters rätt till återhämtning. Flexibilitet i studiemedelssystemet, som ger utrymme för vila och ledighet under en kurs, är ett viktigt verktyg för att möjliggöra detta. Vidare skiljer sig utbildningar åt och har olika fortsättningar för att bedrivas under för strikta tidsramar. SFS anser därför att flexibiliteten behöver förstärkas, och inte begränsas.

2.3 Föreskrifter om vad som anses utgöra äldre studieresultat ska upphävas

SFS har inga synpunkter på förslaget.

2.4 Allmänna råd om rätt till studiemedel för fler veckor för studerande som är 40 år eller äldre

SFS avstyrker förslaget om att ändra det allmänna rådet om rätt till studiemedel för fler veckor för studerande som är 40 år eller äldre. Detta eftersom förslaget riskerar att försämra för studenter och för det livslånga lärandet.

SFS anser att det är viktigt att det finns flexibilitet och utrymme för en individuell bedömning gällande rätten till fler studiemedelsveckor. Detta anser vi är i linje med intentionen i förarbetena. Av förarbetena framgår att "det måste finnas en flexibilitet i tillämpningen där en prövning måste göras från fall till fall. Det kan då vara till nackdel att det redan av lagen framgår exakt vilka skäl som skall omfattas".[2] SFS anser därför att skrivningen bör kvarstå i nuvarande lydelse.

SFS anser att det saknas en analys av förslagets påverkan på studenter i konsekvensutredningen. I konsekvensutredningen skriver CSN att "Förslaget medför ingen ändring i sak för de studerande". SFS ställer sig dock frågande till hur CSN:s praxis ser ut i nuläget gällande denna bestämmelse, och om förändringen inte faktiskt skulle innebära en snävare tillämpning. Exempelvis står det på CSN:s hemsida att ett krav för att få fler veckor med studiemedel är att "Det ska ha gått viss tid sedan du senast hade studiestöd, vanligtvis minst sju år.".[3] SFS läser denna formulering som att CSN idag använder en bredare bedömningsgrund, än den som skulle användas om CSN ändrade skrivningen till ett tydligt krav på "mer än sju år".

SFS ser därmed en risk för att den föreslagna förändringen skulle innebära en mer restriktiv bedömning av vem som har rätt till fler studiemedelsveckor. Detta skulle i sin tur få negativa följder för de personer som nekas studiemedel,

[2] Prop. 2004/05:111 s. 40 f.
[3] CSN:s hemsida "Antal veckor med studiemedel". Länk.

trots att de är i behov av det. Färre personer skulle då ges möjlighet att ställa om efter arbetsmarknadens behov, och ändringen skulle försvåra det livslånga lärandet. Förslaget skulle därmed motverka syftet med att möjligheten till fler studiemedelsveckor infördes från första början.[4]

Vidare anser SFS att ändringen bör följas upp och utvärderas, om det är så att den medför en förändrad tillämpning.

2.5 Allmänna råd om rätt till det högre bidraget vid blandade studier

SFS tillstyrker förslaget om att det högre bidraget bör lämnas för samtliga studier, när den studerande till minst 50 procent av heltid bedriver studier som ger rätt till det högre bidraget. SFS bedömer att det är positivt att CSN harmoniserar skrivningen med sin etablerade praxis.

Victor Holmström
Vice ordförande
victor.holmstrom@sfs.se
070 545 70 45

Julia Lindström
Utredare
julia.lindstrom@sfs.se
076-544 01 09

[4] Prop. 2004/05:111 s. 40 f.